

TYT

ICEBERG

COĞRAFYA

SORU BANKASI

METİN TAŞKIN

AKILLI TAHTAYA UYUMLU

ÖSYM SORULARI

SORU SAYISI: 1624

SORU ÇÖZÜM /
KONU ANLATIM VİDEOLU

ORTA
DÜZEY

Ön Söz

Neden ICEBERG?

ICEBERG; okyanuslarda deniz akıntıları ve rüzgârlarla sürüklenerek yüzen büyük buz kütesidir. ICEBERG'in suyun üzerinde bulunan %10'luk kısmını destekleyen ve görünmesini sağlayan, suyun altındaki görünmeyen %90'lık kısmıdır. Bu kitabı hazırlarken ICEBERG'in görünmeyen kısmının görünen kısmına olan bu katkısından biz de etkilendik.

Elinizdeki kitabı; görünen bir soru bankasından öteye taşıyarak konu eksiklerinizi tamamlamanızı sağlayacak detaylı konu anlatım videoları, çözmekte zorlandığınız soru tiplerinin stratejilerini öğrenebileceğiniz çözüm videoları ve çıkmış sınav sorusu deneyimini yaşamanız için ÖSYM sınav soruları ile görünmeyen bir kısım oluşturduk.

Millî Eğitim Bakanlığının uygulamaya koyduğu yeni öğretim programlarına uymakla birlikte ÖSYM'nin son yıllarda sorduğu soruları inceleyerek hazırladığımız kitaplarımızla siz değerli öğrencilerimizin yükünü hafifleterek öğrenmenizi kolaylaştırmayı ve bunu kalıcı hâle getirmeyi amaçladık.

Uzman yazarımız tarafından büyük bir özveriyle hazırlanan **TYT ICEBERG Coğrafya Soru Bankası** kitabının sizlere yararlı olacağına ve başarı yolunda hızlı ilerlemenizi sağlayacağına gönülden inanıyoruz.

İhtiyaç duyduğunuz her an **Konu Anlatım ve Soru Çözüm Videolarıyla 7/24** yanınızdayız. Başarılar ve verimli çalışmalar diliyoruz.

Yayın Yönetmeni
Eyüp Eğlence

Yazarın Sana Mesajı Var

Sevgili Öğrencimiz,

Elindeki kitabı %100 Millî Eğitim Bakanlığının öğretim programına göre hazırladık. ÖSYM son yıllarda yeni tarz sorular da sormaktadır. Kitabınızda yeni tarz sorulara da yeterince yer verdik. Üniteleri özel dersin mantığına göre mikro konulara böldük. Mikro konular, testlerle taranmıştır. Her ünitenin sonuna da tekrar testleri koyduk. Kitap hazırlanırken konuların ağırlığı da düşünülerek test sayıları oluşturulmuştur. Her testte kolay, orta ve zor soru tiplerine de yer verilmiştir. Özellikle son yıllarda ÖSYM sınavlarında, bir soru üzerinden birkaç konunun karma şekilde sorulduğu soru tiplerine yer veriyor. Bu durum konular arasında ilişki kurmanı zorunlu hâle getiriyor. Bu kitapta bu tarz sorulara çokça yer verdik.

TYT ICEBERG Coğrafya Soru Bankasını,

- **52 Mikro Konuya** bölerek hazırladım.
- **Konu Anlatım Videolarını** içeren karekodun olması, kitabımızın en önemli özelliklerinden biridir. Her mikro konunun girişinde konuyu detaylı anlatan konu anlatım videolarını izleyerek eksiklerinizi tamamlayabilirsiniz.
- **Testler** ile öğrendiğiniz mikro konuyu pekiştirmenize yardımcı oldum.
- **Soru Çözüm Videolarıyla** testlerde çözemediğiniz soruların çözümüne ulaşmanızı sağladım.
- **Ünite Tekrar Testleri** ile her ünitenin sonunda ünitenin bütün mikro konularını kapsayan sorulara yer verdim.

Başarılar ve verimli çalışmalar diliyorum.

Metin Taşkın

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1: DOĞAL SİSTEMLER	7 - 192
ÜNİTE 1: İNSAN - DOĞA VE COĞRAFYA	
1. Mikro Konu: İnsan ve Doğa Etkileşimi	8
2. Mikro Konu: Coğrafyanın Tanımı, Konuları, Bölümleri ve Gelişimi	10
ÜNİTE 2: DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ	
3. Mikro Konu: Dünya'nın Şekli ve Sonuçları.....	16
4. Mikro Konu: Dünya'nın Günlük (Eksen) Hareketi ve Sonuçları	20
5. Mikro Konu: Dünya'nın Yıllık (Yörünge) Hareketi ve Sonuçları	22
ÜNİTE 3: COĞRAFİ KOORDİNAT SİSTEMİ VE KONUM	
6. Mikro Konu: Koordinat Sistemi	30
7. Mikro Konu: Koordinat Sistemi ve Konum	36
ÜNİTE 4: HARİTA BİLGİSİ	
8. Mikro Konu: Haritalarda Temel Kavramlar, Ölçek, Uzunluk ve Alan Hesaplama	46
9. Mikro Konu: Haritacılığın Tarihsel Gelişimi	54
10. Mikro Konu: Haritalarda Yeryüzü Şekillerinin Gösterimi	56
ÜNİTE 5: İKLİM BİLGİSİ	
11. Mikro Konu: Atmosfer, Hava Durumu ve İklim	62
12. Mikro Konu: İklim Elemanları: Sıcaklık	64
13. Mikro Konu: İklim Elemanları: Basınç ve Rüzgârlar	76
14. Mikro Konu: İklim Elemanları: Nem ve Yağış	82
15. Mikro Konu: Yeryüzündeki İklim Tipleri	86
16. Mikro Konu: Türkiye İkliminin Genel Özellikleri	92
ÜNİTE 6: DÜNYA'NIN YAPISI VE OLUŞUM SÜRECİ	
17. Mikro Konu: Dünya'nın Tektonik Oluşumu ve Değişimi	122
18. Mikro Konu: Jeolojik Zamanlar ve Türkiye'nin Jeolojik Geçmişi	126
19. Mikro Konu: İç Kuvvetler	128
20. Mikro Konu: Kayaçlar ve Yer Şekilleri	130
21. Mikro Konu: Türkiye'de İç Kuvvetler	132
22. Mikro Konu: Dış Kuvvetler (Akarsuların Oluşturduğu Yeryüzü Şekilleri)	136
23. Mikro Konu: Dış Kuvvetler (Rüzgârların Oluşturduğu ve Karstik Arazilerde Oluşan Yeryüzü Şekilleri)	142
24. Mikro Konu: Dış Kuvvetler (Buzulların, Dalga ve Akıntılarının Oluşturduğu Yeryüzü Şekilleri)	144
25. Mikro Konu: Dış Kuvvetler (Kıyı Tipleri)	146
26. Mikro Konu: Dış Kuvvetler (Yer Şekillerinin Diğer Oluşum Süreçleri)	148
27. Mikro Konu: Türkiye'de Dış Kuvvetler	150
ÜNİTE 7: SU KAYNAKLARI	
28. Mikro Konu: Dünya'da Su Kaynakları	168
29. Mikro Konu: Türkiye'de Su Kaynakları ve Suların Kullanımı	170

ÜNİTE 8: TOPRAKLAR		
30. Mikro Konu: Dünya'da Topraklar	174	
31. Mikro Konu: Türkiye'de Topraklar ve Toprakların Kullanımı	176	
ÜNİTE 9: BİTKİLER		
32. Mikro Konu: Dünya'da Bitkiler	178	
33. Mikro Konu: Türkiye'de Bitkiler ve Bitkilerden Yararlanma	180	
BÖLÜM 2: BEŞERİ SİSTEMLER		193 - 246
ÜNİTE 1: YERLEŞME VE TÜRKİYE'DE YERLEŞMELER		
34. Mikro Konu: Yerleşmelerin Gelişimi	194	
35. Mikro Konu: Yerleşme Dokuları ve Tipleri	198	
36. Mikro Konu: Türkiye'de Yerleşmeler	200	
ÜNİTE 2: NÜFUS VE TÜRKİYE'DE NÜFUS		
37. Mikro Konu: Nüfusun Özellikleri ve Önemi	206	
38. Mikro Konu: Dünya'da Nüfusun Tarihsel Değişimi ve Dağılışı	208	
39. Mikro Konu: Nüfus Piramitleri	216	
40. Mikro Konu: Türkiye'de Nüfus	220	
ÜNİTE 3: GÖÇ VE EKONOMİK FAALİYETLER		
41. Mikro Konu: Göç ve Göçlerin Nedenleri	228	
42. Mikro Konu: Türkiye'de Göçlerin Nedenleri, Sonuçları ve Mekânsal Etkileri	230	
43. Mikro Konu: Ekonomik Faaliyetler	236	
BÖLÜM 3: KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER		247 - 266
ÜNİTE 1: BÖLGELER		
44. Mikro Konu: Bölge ve Bölge Çeşitleri	248	
45. Mikro Konu: Bölge Sınırlarının Belirlenmesi	254	
ÜNİTE 2: DÜNYA'DA ULAŞIM		
46. Mikro Konu: Dünya'da Ulaşım ve Ulaşım Sistemleri (Kara Yolu, Demir Yolu, Hava Yolu, Boru Hatları)	258	
47. Mikro Konu: Ulaşım Sistemleri (Deniz Yolu ve Boğazlar - Kanallar)	260	
BÖLÜM 4: ÇEVRE VE TOPLUM		267 - 283
ÜNİTE 1: AFETLER VE AFETLERDEN KORUNMA YOLLARI		
48. Mikro Konu: Afetlerin Genel Özellikleri ve Dağılışı	268	
49. Mikro Konu: Türkiye'de Doğal Afetler	270	
50. Mikro Konu: Afetlerden Korunma Yolları	272	
ÜNİTE 2: DOĞAL ÇEVRE VE İNSAN		
51. Mikro Konu: İnsanın Doğayı Kullanması	276	
52. Mikro Konu: Doğal Ortamda İnsan Etkileri	278	
CEVAP ANAHTARI		284 - 288

DOĞAL SİSTEMLER

ÜNİTE 1: İNSAN - DOĞA VE COĞRAFYA

ÜNİTE 2: DÜNYA'NIN ŞEKLİ VE HAREKETLERİ

ÜNİTE 3: COĞRAFİ KOORDİNAT SİSTEMİ VE KONUM

ÜNİTE 4: HARİTA BİLGİSİ

ÜNİTE 5: İKLİM BİLGİSİ

ÜNİTE 6: DÜNYA'NIN YAPISI VE OLUŞUM SÜRECİ

ÜNİTE 7: SU KAYNAKLARI

ÜNİTE 8: TOPRAKLAR

ÜNİTE 9: BİTKİLER

1. Doğa, başta insan olmak üzere tüm canlıların yaşam alanını oluşturur. Bu yaşam alanı hava küre, su küre, taş küre ve canlılar küresi adı verilen doğal sistemlerden oluşmaktadır. **Buna göre, aşağıdakilerin hangisi bu doğal sistemlerle ilgili yanlış bir bilgidir?**

- A) Hava küre, atmosfer olarak da adlandırılır.
B) Canlılar küresi diğer doğal sistemlerin tamamından etkilenir.
C) Yağmur, dolu ve rüzgâr gibi olaylar hava kürede gerçekleşir.
D) Taş küre üzerinde sadece iri cüsseli canlılar yaşar.
E) Su küre pek çok hayvan ve bitki örtüsünün yaşam alanını oluşturur.

2. Aşağıda verilenlerden hangisi doğal koşulların insan faaliyetleri üzerindeki etkisine örnek oluşturmaz?

- A) Soğuk iklim bölgelerinde yaşayan insanların yağlı ve protein ağırlıklı hayvansal besinler tüketmesi
B) Kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde yaşayan insanların toprak ya da kerpiç evler yapması
C) Su kaynaklarının bol olduğu alanlarda pirinç tarımının yapılması
D) Soğuk iklim bölgelerindeki insanların kalın ve kürklü kıyafetler giymesi
E) Dere yataklarının değiştirilmesiyle ekosistemin zarar görmesi

3. (I) Bizim yaşadığımız yerde yazlar serin, kışlar ılık ve her mevsim yağışlıdır. (II) Engebeli arazinin varlığı ve yağış miktarının fazlalığı, sık sık heyelanların oluşmasına neden olmaktadır. (III) Sınırlı olan tarım alanları nedeniyle, tarıncı yapılarak tarımsal faaliyetler gerçekleştiriyoruz. (IV) Yine de geçim için tarımsal üretim yeterli olmadığından halkımızın bir bölümü göç etmek zorunda kalıyor. **Yukarıda numaralandırılmış cümlelerin hangileri insanın doğal çevreye müdahalesine örnek yargı oluşturmaktadır?**

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Doğal çevrenin sahip olduğu kaynaklar ekonomik faaliyetleri etkileyebilir.

Buna göre;

- I. Ormanlık bölgelere yakın yerlerde ormana dayalı sanayinin gelişmesi,
II. Killi toprakların yoğun olduğu bölgelerde seramik ve tuğla sanayisinin gelişmesi,
III. İş gücünün fazla olduğu bölgelerde işçi ücretlerinin düşük olması,
IV. Yağışın fazla olduğu bölgelerde heyelan olaylarının yaşanması

durumlarından hangileri doğal çevrenin sahip olduğu kaynakların ekonomik faaliyetlere etkisine örnek oluşturmaz?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

5. Aşağıdakilerin hangisi doğanın insana olan etkileri arasında yer almaz?

- A) Engebeli arazilerde ulaşımın zor koşullar altında sağlanması
B) Volkanik faaliyetler sonucu zaman zaman hava ulaşımının aksaması
C) Panama Kanalı'nın açılarak Atlas Okyanusu ile Büyük Okyanus havzalarının birbirine bağlanması
D) Depremler sonucu nüfusun göç etmesi
E) Soğuk bölgelerde yaşayan insanların kalın giysiler kullanması

6. I. Hollanda kıyılarında dalgalara karşı kıyı koruyucu setler inşa edilmesi
II. Delta ovalarında tarımsal faaliyetlerin gerçekleştirilmesi
III. Çanakkale Köprüsü'nün yapılması
IV. Atmosfere salınan sera gazı miktarının artması
Yukarıda verilenlerin hangileri insanın doğal koşulların zorlaştırıcı etkisini azaltmaya yönelik faaliyetlerine örnek oluşturur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız IV
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve IV

00E60556

7. İnsan, önceki dönemlerde doğaya bağlı bir yaşam sürerken zamanla insanın bilgi birikimi artmış ve teknolojik gelişmelerle doğa üzerinde daha fazla etkili olmaya başlamıştır. Bu durum çeşitli çevre sorunlarına da sebep olmuştur.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisi insanın doğaya yaptığı olumsuz müdahaleler arasında yer almaz?

- A) Tarım arazileri üzerine yerleşim alanlarının kurulması
 B) Araçlarda, iş yerlerinde, evlerde ve fabrikalarda fosil yakıt kullanımı sonucu atmosfere salınan sera gazlarında artışın olması
 C) Yol ve tünel yapımına bağlı olarak ekosistemin kesintiye uğraması
 D) Ormanların ortadan kaldırılarak tarım alanlarının oluşturulması
 E) Dağ çayırlarının yaygın olduğu alanlarda büyükbaş hayvancılığının yapılması

8. I. Yağışlı iklim bölgelerinde ahşap meskenlerin yapılması
 II. Bataklıkların kurutulması tarım alanına dönüştürülmesi
 III. Marmaray Projesi'nin yapılmasıyla İstanbul'un Anadolu ve Avrupa yakası arasında ulaşımın gerçekleştirilmesi
 IV. Denizin doldurularak Ordu - Giresun Havaalanı'nın yapılması

Yukarıdakilerin hangileri insanın doğal çevreye müdahalesine örnek oluşturmaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
 D) II ve III E) III ve IV

9. İnsan, ihtiyaçlarını karşılarken zaman zaman çevre sorunlarına neden olur.

Buna göre:

- I. hızlı ve plansız şehirleşme,
 II. tarımsal faaliyetlerde aşırı ilaç kullanımı,
 III. atmosfere bol miktarda sera gazı salınımının gerçekleştirilmesi,
 IV. sit alanlarının oluşturulması

durumlarından hangileri insanın doğal çevre sorunlarına neden olduğuna örnek oluşturmaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız IV
 D) I ve III E) II ve IV

10. Doğanın önemli varlıklarından olan bitkiler, insan yaşamının gereksinim duyduğu önemli unsurlardan biridir.

Buna göre;

- I. yapı malzemesi olarak kullanılmaları,
 II. sıcaklığın ve yağışın fazla olduğu alanlarda gür olmaları,
 III. besin maddesi olarak kullanılmaları,
 IV. enerji kaynağı olarak kullanılmaları

durumlarından hangileri insanların bitkilerden yararlanmasına örnek oluşturmaz?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
 D) II ve III E) III ve IV

11 ve 12. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Bitkilerin yetişmesi iklim koşullarına bağlıdır. Sıcaklık ve yağış koşulları bir yerde yapılacak tarım etkinlikleri açısından belirleyici rol oynamaktadır. Örneğin kış aylarının kar yağışlı geçtiği yerlerde muz, portakal, zeytin; kurak geçtiği yerlerde ise çay, mısır ve pirinç gibi ürünler yetiştirmek zordur. Turizm, ulaşım, hayvancılık gibi etkinlikler de çevre koşullarına bağlıdır. Bu koşullar aynı zamanda bir yerin yerleşmeye elverişli olup olmadığını da belirlemektedir. İnsanların yaşama biçimi ve giyimleri de büyük ölçüde çevre koşullarına bağlıdır. Örneğin Ekvator'a yakın yerlerde kalın ve yünlü kumaşlar kullanılmazken kutuplara yakın yerlerde ve yüksek kesimlerde ince giysiler tercih edilmez.

11. Yukarıdaki parçada aşağıdakilerin hangisine değnilmemiştir?

- A) İklimin insan faaliyetleri üzerindeki etkisine
 B) Doğal çevre ve insan faaliyetleri arasındaki ilişkiye
 C) Doğal çevre koşullarının yerleşim yerleri seçiminde etkili olduğuna
 D) İklim özelliklerinin insanların giyim ve kuşamları üzerinde etkili olduğuna
 E) Yüksek yerlerde yerleşmelerin seyrek olduğuna

12. Bu parçada insan yaşamını etkileyen doğal çevre faktörlerinden hangisi üzerinde daha fazla durulmuştur?

- A) Yeryüzü şekilleri
 B) İklim koşulları
 C) Ekonomik faaliyetler
 D) Ulaşım olanakları
 E) Bitki örtüsü özellikleri

1. (I) Bizim yaşadığımız bölgede yeryüzü şekilleri engebeldir. (II) Bu nedenle tarımsal etkinliklerimizde insan gücüne duyulan gereksinim fazladır. (III) Ovalar küçük ve parçalıdır. (IV) Ulaşım zar zor yapılması alternatif ulaşım projelerinin hayata geçirilmesini zorunlu kılmaktadır. (V) Kış aylarında yağın karların ilkbahar mevsiminde erimesi, toprağın suya doymasını sağlar.

Yukarıda verilen parçada numaralandırılmış yargıların hangileri ekonomik coğrafyanın inceleme konusu içinde yer alır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve V

2. Aşağıda verilen coğrafyanın bölümleri ve inceleme alanı eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Hidrografiya - Canlıların dağılışı
B) Jeomorfoloji - Yer şekilleri
C) Klimatoloji - İklim olayları
D) Biyocoğrafya - Canlıların dağılışı
E) Matematik coğrafyası - Dünya'nın şekli ve boyutları

3. Aşağıdakilerden hangisi coğrafyanın incelediği doğal olaylardan biri değildir?

- A) Akdeniz ikliminde en çok yağışın kış mevsiminde düşmesinin nedenleri
B) Tuz Gölü çevresinde nüfusun تنها olmasının nedenleri
C) Türkiye'den güneye inildikçe sıcaklığın artmasının nedenleri
D) Kuzey Anadolu fayında yıkıcı deprem riskinin fazla olmasının nedenleri
E) Akdeniz'in Karadeniz'den daha tuzlu olmasının nedenleri

4. Bir coğrafyacı araştırma yaptığı bölgede kırık hatlarına, penneplenleşen yerlere, gayzer kaynaklarına, bozkır bitki örtüsüne ve sürüngenlere rastlıyor.

Buna göre, coğrafyacı araştırma yaptığı bölgede;

- I. Hidrografiya,
II. Jeomorfoloji,
III. Biyocoğrafya,
IV. Beşerî coğrafya

bölümlerinden hangisine ait bir gözlem yapmamıştır?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

5. Yükselti arttıkça sıcaklık değerleri düşer. Yukarıdaki cümlede coğrafyayı oluşturan bilimlerin hangileri arasındaki ilişki örneklendirilmiştir?

- A) Jeomorfoloji - Biyocoğrafya
B) Klimatoloji - Hidrografiya
C) Hidrografiya - Jeomorfoloji
D) Hidrografiya - Biyocoğrafya
E) Jeomorfoloji - Klimatoloji

6. Bir gözlemci gittiği bölgede hazırlamış olduğu raporda;
I. bölgenin dağlık olduğunu,
II. bölgede bitki örtüsünün gür ormanlardan oluştuğunu,
III. nüfusun genellikle dağınık yerleştiğini ve ahşap evlerin yaygın olduğunu,
IV. yıllık sıcaklık farkının az olduğunu tespit etmiştir.

Buna göre, araştırmacı aşağıdaki bilim dallarından sırasıyla hangilerinin inceleme alanlarıyla ilgili tespitte bulunmuştur?

	I	II	III	IV
A)	Hidrografiya	Biyocoğrafya	Jeomorfoloji	Meteoroloji
B)	Jeomorfoloji	Biyocoğrafya	Nüfus coğrafyası	Klimatoloji
C)	Hidrografiya	Jeomorfoloji	Klimatoloji	Biyocoğrafya
D)	Siyasi coğrafya	Hidrografiya	Nüfus coğrafyası	Jeomorfoloji
E)	Biyocoğrafya	Klimatoloji	Jeoloji	Meteoroloji

0A2F04AC

7. Aşağıda fiziki coğrafyanın alt birimleri ve incelediği konu eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Jeomorfoloji → Yeryüzü şekilleri ve oluşumları
 B) Hidrografya → Yer üstü ve yer altı suları ve özellikleri
 C) Kartografya → Haritaların hazırlanışı ve haritalardan yararlanma esasları
 D) Biyocoğrafya → Canlıların üreme özellikleri
 E) Klimatoloji → İklim ve iklim elemanlarının özellikleri ve dağılışı

8. Aşağıda verilenlerin hangisi beşerî ve ekonomik coğrafyanın alt bilimleri arasında yer almaz?

- A) Tarım coğrafyası
 B) Toprak coğrafyası
 C) Enerji coğrafyası
 D) Nüfus coğrafyası
 E) Sanayi coğrafyası

9. İnsan ve onun faaliyetlerini sürdürdüğü mekân, coğrafyanın inceleme konusunu oluşturur. İnsanın ilişkili olduğu bu mekân canlı ve cansız çevreden oluşur.

Bu durum göz önüne alındığında aşağıdakilerin hangisi bir yönüyle farklılık gösterir?

- A) Kuşlar B) Balıklar C) Kayaçlar
 D) Bitkiler E) Koyunlar

10. Coğrafya; fiziki coğrafya ve beşerî - ekonomik coğrafya olmak üzere iki bölümden oluşur.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisi fiziki coğrafyanın bölümleri arasında yer almaz?

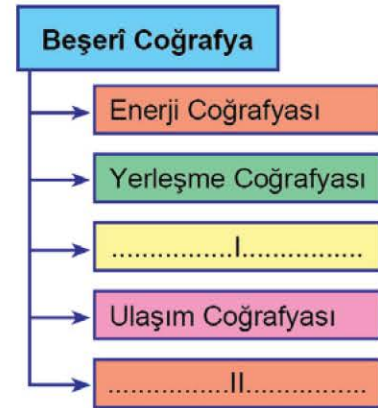
- A) Yerleşme coğrafyası
 B) Klimatoloji
 C) Jeomorfoloji
 D) Toprak coğrafyası
 E) Biyocoğrafya

11. Aşağıda verilenlerin hangisi fiziki coğrafyanın inceleme alanına girer?

- A) Nüfusun yeryüzünde dağılışı
 B) Sanayi faaliyetlerinin yoğun olduğu bölgeler
 C) Volkanik faaliyetlerin oluşumu ve dağılışı
 D) Göçlerin nedenleri ve sonuçları
 E) Tahıl üretiminin yapıldığı bölgeler

ÖSYM Sorusu / 2019 TYT

12. Aşağıdaki grafikte Beşerî Coğrafya'nın bazı alt dalları gösterilmiştir.

Bu grafikte numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

I	II
A) Nüfus Coğrafyası	Siyasi Coğrafya
B) Bitki Coğrafyası	Nüfus Coğrafyası
C) Turizm Coğrafyası	Bitki Coğrafyası
D) Siyasi Coğrafya	Toprak Coğrafyası
E) Toprak Coğrafyası	Turizm Coğrafyası

1. Aşağıdakilerin hangisi coğrafya bilimiyle ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Coğrafya sel, deprem, erozyon gibi doğal afetleri inceler ve bu afetlere karşı alınması gereken tedbirleri açıklar.
- B) Coğrafya bilimi insanlara harita okumasını öğretir.
- C) Coğrafya bilimi insanın doğal çevreyle olan etkileşimini inceler.
- D) Coğrafya, insanın yakın çevresinden başlayarak ülkesini ve dünyayı tanımalarını sağlar.
- E) Coğrafya insanın anatomik yapısını inceleyerek hastalıkların tedavisine ışık tutar.

2. Aşağıdakilerin hangisi İlk Çağ'da coğrafya biliminin gelişimine katkı sağlayan bilim insanları arasında yer almaz?

- A) Tales
- B) Aristoteles
- C) Biruni
- D) Eratosthenes
- E) Herodot

3. Orta Çağ'da coğrafya bilimine katkı sağlayan coğrafyacılar özellikle İslam coğrafyacılarıdır.

Buna göre;

- I. İdrisi,
- II. İbni Haldun,
- III. Piri Reis,
- IV. Biruni

gibi coğrafyacılarından hangileri Orta Çağ coğrafyacıları arasında yer almaz?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

4. Coğrafyaya önemli katkıları olan aşağıdaki eserlerin hangisi Piri Reis'e aittir?

- A) Seyahatname
- B) Cihannûma
- C) Kitab-ı Bahriye
- D) Mukaddime
- E) Kitâb-ür-Rüşandi

5. I. Türkiye'de küçükbaş hayvancılık İç Anadolu'da yaygındır.
 II. İstanbul'da nüfusun fazla artmasında sanayi tesislerinin varlığı oldukça etkilidir.
 III. Palandöken, Uludağ, Sarıkamış, Davraz, Erciyes, Kartalkaya ve Kartepe Türkiye'de kış turizminin geliştiği yerlerdir.
 IV. Güneş ışınlarının yere düşme açısı büyüdükçe sıcaklık artar.

Yukarıda verilenlerin hangileri coğrafyanın dağılış ilkesine örnek oluşturur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisi coğrafyanın nedensellik ilkesine örnek oluşturmaz?

- A) Karadeniz Bölgesi'nde eğim ve yağışın fazla olması sık sık heyelanların oluşmasına neden olur.
- B) Fay hatlarındaki tektonik hareketler depremleri oluşturur.
- C) Yağışın fazla olduğu alanlar orman bakımından zengindir.
- D) Delta ovalarında verimli topraklar bulunur.
- E) Mera alanlarının aşırı otlatılması erozyona neden olur.

7. Aşağıdakilerin hangisi coğrafya öğretisinin amaçları arasında yer almaz?

- A) Coğrafi olayları ve bu olayların yeryüzündeki dağılışını kavrayabilmek
- B) Çevre sorunlarına çözüm üretebilmek
- C) Yakın çevreden başlayarak Dünya'yı tanıyabilmek
- D) Doğal kaynakları sınırsız ve ölçüsüz kullanabilmek
- E) Yaşanılan mekânı etkin ve doğru kullanabilmek

8. Aşağıdakilerin hangisi coğrafyanın yararlandığı bilimlerden ilkel toplumların kültürlerini inceleyen bilim dalıdır?

- A) Jeopolitik
- B) Etnoloji
- C) Jeodezi
- D) Pedoloji
- E) Jeofizik

9. Aşağıdaki bilim insanlarından hangisi ülkemizde 20. yüzyılda ve sonrasında coğrafya biliminin gelişmesine katkı sağlayan bilim insanları arasında yer almaz?

- A) Hayati Doğanay
- B) Sırrı Erinç
- C) Erol Tümertekin
- D) Faik Sabri Duran
- E) Piri Reis

10. İnsanların yaşadığı ortamdaki doğal, beşerî ve ekonomik değişimleri ve oluşumları inceleyen, bunların dağılışlarını araştıran bilime coğrafya denir.

**Buna göre, aşağıdakilerden hangisi coğrafyayla doğru-
dan ilgili değildir?**

- A) Toros Dağları'nın oluşum süreci
- B) Yükselti faktörünün iklim üzerindeki etkileri
- C) Savan ikliminin etkili olduğu bölgelerin dağılışı
- D) Hayvanların üreme ve gelişim özellikleri
- E) Afrika Kıtası'nda erozyon şiddeti ve sonuçları

11. Beşerî ve ekonomik coğrafya, insanların doğal çevreyle olan karşılıklı ilişkilerini ve yeryüzündeki dağılışlarını inceler.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi beşerî ve ekonomik coğrafyanın inceleme alanına girmez?

- A) Çalışan nüfusun sektörlere göre dağılımı
- B) Farklı bölgelerde konut yapımında kullanılan malzemenin değişiminin nedenleri
- C) Bitki ya da hayvan topluluklarının coğrafi dağılışı
- D) Yerleşmenin toplu ya da dağınık olmasının nedenleri
- E) Dünya petrol rezervlerinin dağılışı

12. Coğrafya, insanın içinde yaşadığı çevrenin doğal özelliklerini, insan doğal çevre etkileşimini ve bu etkileşim sonucu insanın ortaya koyduğu beşerî ve ekonomik etkinlikleri kendi prensipleri çerçevesinde inceleyerek sonuçlarını açıklayan bir bilimdir.

Yukarıdaki bilgi göz önüne alındığında, aşağıdaki verilenlerden hangisinin coğrafyanın tanımında yer aldığı söylenemez?

- A) Doğal olaylar
- B) İnsan - doğal çevre etkileşimi
- C) Beşerî - ekonomik etkinlikler
- D) Prensipler
- E) Yardımcı bir bilim olma

1. Aşağıdakilerden hangisi coğrafyanın inceleme alanına giren doğal konulardan biri değildir?

- A) Yeryüzü şekilleri
- B) Akarsu rejimleri
- C) Şehirleşme hareketi
- D) Depremler
- E) Maden yataklarının dağılımı

2. İnsanlar yer kabuğu olarak bilinen taş küre üzerinde yaşamaktadır.

Aşağıdakilerin hangisi insanın taş küreden faydalandığı alanlar arasında yer almaz?

- A) Maden çıkarımı ve işletimi
- B) Ev ve iş yerlerinin yapım malzemesi temini
- C) Deniz aşırı yolculuklar
- D) Otçul besin üretimi
- E) Tekstil için ham madde üretimi

3. Doğa ve insan arasındaki etkileşim insanlığın var oluşundan beri süregelmiştir.

Buna göre;

- I. dağlık arazilerde tüneller ve köprülerle ulaşımın gerçekleşmesi,
- II. delta ovalarında endüstriyel tarım ürünlerin yetiştirilmesi,
- III. karstik arazilerdeki toprağın suyu geçirgen olması nedeniyle tarımda sulamaya duyulan gereksinimin fazla olması,
- IV. eğimin ve kar yağışının fazla olduğu alanlarda kış sporları turizminin gelişmesi

durumlarından hangileri doğal faktörlerin insan faaliyetleri üzerindeki olumlu etkilerine örnek oluşturur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Coğrafya yeryüzünde meydana gelen doğal ve beşerî olayların meydana gelişlerini, bunların yeryüzündeki dağılışlarını, birbirleri arasındaki neden - sonuç ilişkilerini inceleyen bir bilimdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi coğrafyanın inceleme alanına girmez?

- A) Yer şekilleri
- B) Mesken tipleri
- C) Enerji kaynakları
- D) Yağış biçimleri
- E) Bireysel farklılıklar

5. Coğrafya, yerel ve genel coğrafya olarak da iki bölüme ayrılabilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi genel coğrafyanın inceleme alanına girmez?

- A) Güneydoğu Asya'da iklim ve yer şekillerinin özellikleri
- B) Yeryüzündeki basınç kuşakları
- C) Güneş ışınlarının yere düşme açısını etkileyen faktörler
- D) Matematik iklim kuşaklarının oluşum sebepleri
- E) Meltem ve muson rüzgârlarının oluşumu

6. Aşağıdakilerden hangisi doğal sistemler içinde yer alan hidrografyanın inceleme alanına girmez?

- A) Akarsular
- B) Yağışlar
- C) Göller
- D) Denizler
- E) Kaynak suları

7. İnsanlar yaşamlarını sürdürebilmek için çevresindeki doğal unsurları tanımak ve onlardan yararlanmak zorundadır. **Aşağıdakilerden hangisi insanın doğal unsurlardan yararlanmak amacıyla yaptığı faaliyetlere örnek oluşturamaz?**

- A) Barajlar yaparak sulama amaçlı ve enerji üretiminde faydalanmak
- B) Alüvyal ovalarda tarımsal üretim yapmak
- C) Madenleri çıkarıp işlemek
- D) Hızlı akışlı akarsular üzerinde rafting sporu yapmak
- E) Depremler sonucu başka alanlara göç etmek

8. • Yağışın az olduğu karasal bölgelerde buğday tarımının yaygın olması
• Norveç'te balıkçılığın önemli bir uğraş olması
• Ekvatorial bölgedeki insanların yıl boyunca ince elbise-
lere ihtiyaç duyması

Yukarıdaki gözlemler aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Doğal koşulların insan yaşamını etkilediğini
- B) Karasal bölgelerde yalnızca buğday tarımının yapıldığını
- C) Dünya üzerinde en yaygın uğraşın balıkçılık olduğunu
- D) İnsanların elbise seçiminde ekonomik durumlarının etkili olduğunu
- E) Yeryüzü şekillerinin insan yaşamı üzerinde en etkili faktör olduğunu

9. **Aşağıdakilerden hangisi insan ve doğa etkileşimine örnek oluşturmaz?**

- A) Türkiye'de ılıman iklim bölgelerinin yoğun nüfuslu olması
- B) Dünya üzerinde büyük şehirlerin orta kuşakta olması
- C) Yağışlı iklim bölgelerinde bitki türünün zengin olması
- D) Zonguldak'ta taş kömürüne bağlı olarak nüfusun yoğunlaşması
- E) Ege'nin kıyı ovalarında tarımsal faaliyetin yoğun olması

10. Genel coğrafya, coğrafi olay ve konulardan her birini ayrı ayrı olarak bütün yeryüzünde ya da bir bölümünde ele alan bilim dalıdır. Doğal çevre koşullarını fiziki coğrafya, kültürel çevre koşullarını beşerî ve ekonomik coğrafya inceler.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi fiziki coğrafyanın inceleme alanı içinde yer alır?

- A) Madencilik faaliyetleri
- B) Nüfus hareketleri
- C) Yerleşme dokuları
- D) Bitki formasyonları
- E) Konut tipleri

11. Coğrafyanın çalışma alanı, fiziki ve beşerî coğrafya olmak üzere ikiye ayrılır.

Buna göre, coğrafya ile ilgili olarak belirtilen aşağıdaki yargılardan hangisi, diğerlerinden farklı bir coğrafi kapsam içinde incelenir?

- A) Akdeniz Bölgesi'ndeki karstik oluşumların turizme etkisi
- B) Karadeniz Bölgesi'nde doğal bitki örtüsünün dağılışı
- C) Türkiye'deki kapalı akarsu havzaları
- D) Hatay ve Sinop'un Güneş'in önünden geçiş süreleri arasındaki fark
- E) Gölge boyu uzunluklarının farklı olmasının nedenleri

12. Coğrafya; fiziki (doğal), beşerî ve ekonomik olayları ele alıp inceleyen bilim dalıdır.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisi fiziki coğrafyanın inceleme alanına girmez?

- A) Akdeniz ikliminin özellikleri
- B) Musonlar Asyası'ndaki konutlarda kullanılan yapı malzemesi
- C) Alp Dağları'nın oluşum biçimi
- D) Bitki örtülerinin dağılışını etkileyen faktörler
- E) Karstik yer şekillerinin oluşumu ve dağılışı

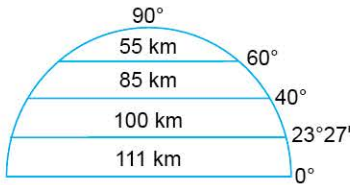
1. Dünya'nın şeklinin Ekvator'dan şişkin kutuplardan basık olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ekvator düzlemi ile yer eksenindeki açı
- B) Güneş ışınlarının geliş açısının Ekvator'dan kutuplara doğru daralması
- C) Yer çekiminin Ekvator'dan kutuplara doğru artması
- D) Dünya'nın eksenini etrafında dönmesi
- E) Dünya'nın eksenini eğik olarak Güneş etrafında dönmesi

2. Dünya'nın şeklinin kutuplardan basık (geoit) olduğunu aşağıdakilerden hangisi kanıtlar?

- A) Ekvator'un diğer paralel dairelerinden daha uzun olması
- B) Meridyen yaylarının uzunluklarının birbirine eşit olması
- C) Ekvator'dan kutuplara doğru sıcaklığın azalması
- D) Yer çekiminin Ekvator'dan kutuplara doğru artması
- E) Çizgisel hızın Ekvator'dan kutuplara doğru azalması

3. İki meridyen arasındaki mesafe Ekvator'dan kutuplara doğru aşağıdaki şekilde gibi daralır. Buna karşın iki meridyen arasındaki zaman farkı Dünya'nın her yerinde 4 dakikadır.

Bu durumun ortaya çıkmasına neden olan faktör, aşağıdaki olaylardan hangisinin oluşmasına da neden olmuştur?

- A) Mevsim sürelerinin yarım kürelerde farklılık göstermesine
- B) Kalıcı karın Ekvator'daki dağlarda bulunmasına
- C) Tan ve gurup sürelerinin kutuplardan Ekvator'a doğru kısalmasına
- D) Doğuda yerel saatin daha ileri olmasına
- E) Bir dağ yamacı boyunca bitki örtüsünün kuşaklar oluşturmasına

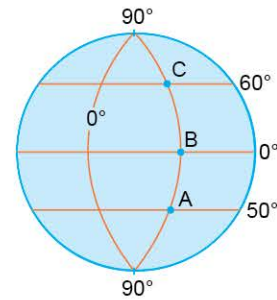
4. I. Paralellerin çevre uzunluklarının kutuplara doğru küçülmesi
II. Güneş ışınlarının yere düşme açılarının kutuplara doğru küçülmesi
III. Doğuda bulunan noktalarda yerel saatin daha ileri olması
IV. Yüksek yerlerde sıcaklık değerlerinin düşük olması
Yukarıda verilenlerden hangileri Dünya'nın küresel şeklinin sonuçları arasında gösterilemez?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. Aşağıdakilerden hangisi enlem - sıcaklık ilişkisi ile açıklanamaz?

- A) Akdeniz'in Karadeniz'den tuzlu olması
- B) Samsun'da tarım ürünlerinin Adana'dan geç olgunlaşması
- C) Kutuplarda bitki örtüsünün bulunmaması
- D) Ekvator'da yerleşme üst sınırının yüksekte olması
- E) Ekvator'da kalıcı karlara rastlanması

6.

Yukarıdaki şekilde verilen noktalar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

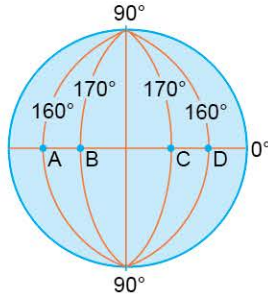
- A) B'nin Greenwich'e olan uzaklığı diğerlerinden fazladır.
- B) C, Güneş ışınlarını yıl boyunca A'dan daha büyük açıyla alır.
- C) Üç noktanın da yerel saatleri aynıdır.
- D) B noktasının çizgisel hızı A ve C'den fazladır.
- E) A noktası Güney Kutbu'na daha yakındır.

7. Aşağıdakilerden hangisi, Dünya kutuplardan basık olmayan tam yuvarlak şekle sahip olsaydı yine gerçekleşecek sonuçlardan biri olurdu?

- A) Ekvator yarıçapının kutuplar yarıçapından 21 km uzun olması
- B) Yer çekiminin Ekvator'da en az olması
- C) Sıcaklığın Ekvator'dan kutuplara doğru azalması
- D) Gece ve gündüz sürelerinin daima eşit olması
- E) Sıcaklık farklarının azalması

8.

Yukarıdaki küre üzerinde işaretli noktalarla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bütün noktaların çizgisel hızları eşittir.
- B) C noktası ile D noktası arasında 40 dakikalık yerel saat farkı vardır.
- C) Yerel saati en ileri olan nokta D noktasıdır.
- D) A noktası ile B noktası arasındaki kuş uçuşu uzaklık 1110 km'dir.
- E) Bütün noktaların Güneş'in karşısından geçiş hızları eşittir.

9. Güneş ışınları Dünya'nın şekline bağlı olarak, Ekvator'dan kutuplara doğru ardışık her enleme 1°lik açı farkıyla ulaşır. Buna göre, 21 Mart tarihinde 60° enlemine Güneş ışınları kaç derecelik açıyla gelir?

- A) 30°
- B) 40°
- C) 50°
- D) 60°
- E) 70°

10. Aşağıdakilerden hangisi yalnızca Dünya'nın şeklinin kutuplardan basık olmasıyla açıklanabilir?

- A) Ekvator yarıçapının kutuplar yarıçapından fazla olması
- B) Çizgisel hızın Ekvator'dan kutuplara doğru azalması
- C) Yerden yükseldikçe görülen alanın genişlemesi
- D) Kutup Yıldızı'nın Kuzey Kutup Noktası'ndan en büyük açı ile görülmesi
- E) Gurup ve tan sürelerinin kutuplara doğru artması

11. Yeryüzünde sıcaklık Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe azalır.

Bu durumu oluşturan neden, aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Tarım üst sınırının değişmesinde
- B) Bitki topluluklarının kuşaklar oluşturmasında
- C) Dünya'nın kutuplardan basık olmasında
- D) Denizlerin tuzluluk oranının farklı olmasında
- E) Kalıcı kar alt sınırının kutuplara doğru alçalmasında

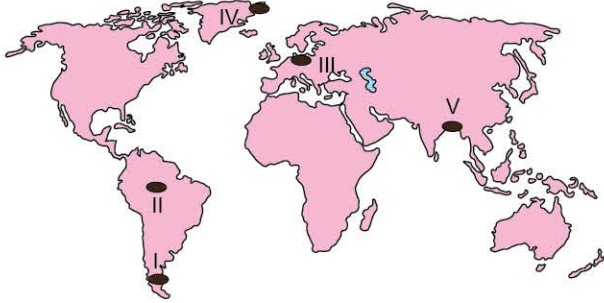
12. Ekvator'dan geçen çap ile kutuplardan geçen çapın uzunlukları eşit olsaydı, aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğru olurdu?

- A) Kutuplara Güneş ışınlarının geliş açısı azalırdı.
- B) Kutuplarda yer çekimi artardı.
- C) Ekvator'da meridyenler arası mesafe daralırdı.
- D) Ekvator'da çizgisel hız azalırdı.
- E) Ekvator ile tam meridyen dairesinin uzunluğu eşit olurdu.

1. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın şeklinin sonuçları arasında yer almaz?

- A) Ay tutulması sırasında Dünya'nın Ay üzerine düşen gölgesinin daire biçiminde olması
- B) Sürekli dinamik basınç alanlarının oluşması
- C) Kutup Yıldızı'nın görünüm açısının kuzeye gidildikçe büyümesi
- D) Yerden yükseldikçe görüş alanının genişlemesi
- E) Gölge boylarının Ekvator'dan kutuplara gidildikçe uzaması

2. Yıl boyunca erimeden kalan karlara toktağan (kalıcı) kar denir. Kalıcı kar sınırı yükseltisi sıcaklığa göre değişir.

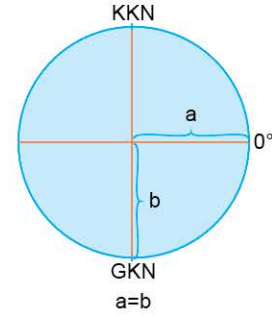
Buna göre, yukarıdaki Dünya haritasında işaretlenen noktalardan hangisinde kalıcı kar alt sınırı en yüksektir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın küresel oluşunun bir kanıtı değildir?

- A) Ay tutulması sırasında oluşan gölgenin daire biçiminde olması
- B) Yerden yükseldikçe görülen alanın genişlemesi
- C) Gölge yerlerin tam karanlık olmaması
- D) Haritalarda bozulmaların olması
- E) Yeryüzüyle gökyüzünün ufuk çizgisinde çakışmış olarak görülmesi

4.

Dünya'nın boyutları yukarıda gösterildiği gibi olsaydı aşağıdakilerden hangisi bu şeklin bir sonucu olamazdı?

- A) Paralellerin boyları kutuplara doğru kısalırdı.
- B) Ekvator yarıçapı ve kutuplar yarıçapı eşit olurdu.
- C) Kalıcı kar sınırı kutuplara gidildikçe alçalırdı.
- D) Yer çekimi her yerde eşit olurdu.
- E) Dünya üzerinde çizilebilecek en büyük çember Ekvator olurdu.

5. Dünya'nın eksenini etrafında dönüş hızının Ekvator'dan kutuplara doğru azalmasını sağlayan sebep aşağıdakilerden hangisi üzerinde de etkilidir?

- A) Meltem rüzgârlarının oluşması
- B) Haritalarda bozulmaların olması
- C) Gece - gündüz sürelerinin yıl içinde değişmesi
- D) Okyanus akıntılarında sapmaların olması
- E) Dinamik basınç merkezlerinin oluşması

6. I. Ekvator'a Güneş ışınlarının kutuplardan daha büyük açıyla gelmesi
II. Meltem rüzgârlarının oluşması
III. Dinamik kökenli basınç kuşaklarının oluşması
IV. Kutuplara doğru giderken çizgisel hızın azalması
Yukarıda verilenlerden hangileri Dünya'nın şeklinin sonuçları arasında yer alır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve IV
- E) II ve III

0B310A6D

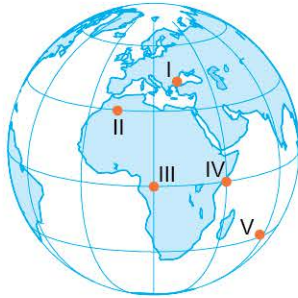
7. Dünya'nın Ekvator'dan şişkin, kutuplardan basık olan kendine özgü şekline "geoit" denir. Dünya'nın bu şekli almasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eksen eğikliği
B) Yörünge'nin şekli
C) Eksen hareketi
D) Yıllık hareket
E) Aydınlanma çemberi

8. 45° enleminde yer alan bir arazinin kuzey yamacı güney yamacından daha fazla ısıyorsa bu yamaç için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Güneşlenme süresi daha uzundur.
B) Karın yerde kalma süresi daha kısadır.
C) Kalıcı kar sınırı daha yüksektir.
D) Güneş ışınlarının yere değme açısı daha büyüktür.
E) Orman, tarım, yerleşme üst sınırı daha alçaktır.

9. Aşağıdaki küre üzerinde numaralandırılmış merkezlerden hangilerinde;

- Dünya'nın şeklinden dolayı daimi termik alçak basınç alanı olan,
- Çizgisel hızları aynı olan yerler birlikte verilmiştir?

- A) I ve V
B) II ve III
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

10. Yer'in küresel bir şekle sahip olmasının birçok sonucu vardır.

Aşağıdakilerden hangisi yerkürenin küresel şekline bağlı olarak ortaya çıkan özelliklerden biri değildir?

- A) Aynı anda bir yarısının aydınlık diğer yarısının karanlık olması
B) Meridyenlerin kutup noktalarında birleşmesi
C) Eksen hareketinin batıdan doğuya doğru olması
D) Güneş ışınlarının yere değme açısının enlemlere göre değişmesi
E) Paralellerin çevre uzunluğunun kutuplara doğru azalması

11. I. Sıcaklık
II. Çizgisel hız
III. Gölge boyu
IV. Buharlaşma

Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe yukarıda verilenlerin hangilerinde azalma gerçekleşmez?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) III ve IV

12. 42° Kuzey paralelinde bulunan Sinop'tan Kutup Yıldızı kaç derecelik açıyla görünür?

- A) 42°
B) 48°
C) 90°
D) 45°
E) 27°

1. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın günlük hareketinin sonuçları arasında gösterilemez?

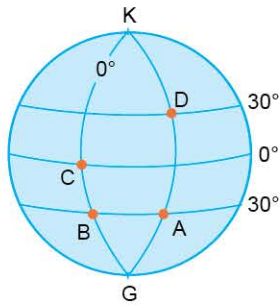
- A) Güneş'in ufuktaki yükseltisinin gün içinde değişmesi
- B) Dağ ve vadi meltemlerinin oluşması
- C) Okyanus akıntılarının yönlerinde sapmaların gerçekleşmesi
- D) Güneş'in doğuş saatlerinin yıl içinde değişmesi
- E) Batıdaki meridyenlerde yerel saatin geri olması

2. Dünya kendi eksenini etrafındaki hareketini 24 saatte batıdan doğuya doğru dönerek tamamlar. Buna günlük hareket denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın hareket yönünün sonucunda meydana gelmiştir?

- A) Günlük sıcaklık farkının oluşması
- B) Sürekli rüzgârların Kuzey Yarım Küre'de hareket yönünün sağına, Güney Yarım Küre'de soluna sapması
- C) Yerel saat farklarının oluşması
- D) Okyanus akıntılarında halkalar oluşması
- E) Dinamik basınç alanlarının oluşması

3.

Yukarıdaki küre üzerinde gösterilen noktalarla ilgili aşağıda verilenlerin hangisi Dünya'nın günlük (eksen) hareketinin sonuçları arasında yer alır?

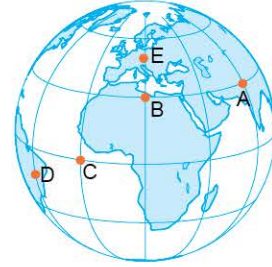
- A) B ve C'nin yerel saatlerinin aynı olması
- B) A ve D'nin yaşadıkları mevsimlerin aynı olmaması
- C) A, B ve D'nin dinamik yüksek basıncın etkisinde kalması
- D) D noktasına kuzeyden gelen rüzgârların sıcaklığı düşürmesi
- E) C noktasında yılda iki kez gölge boylarının oluşmaması

4. Dünya kendi eksenini etrafındaki hareketini 24 saatte tamamlayarak 360° dönmüş olur.

Buna göre, aralarında 8 saatlik yerel saat farkı bulunan iki kentin Güneş'in karşısındaki geçişi arasında Dünya kaç derecelik dönüş yapar?

- A) 8°
- B) 80°
- C) 120°
- D) 140°
- E) 180°

5. Dünya günlük hareketini batıdan doğuya doğru 24 saatte tamamlar.

Yukarıdaki küre üzerinde işaretli merkezlerden hangisiyle ilgili verilen özellik Dünya'nın dönüş yönüyle açıklanamaz?

- A) A merkezinde Güneş'in erken doğması
- B) A ve B merkezlerinde çizgisel hızın aynı olması
- C) C merkezinde yerel saatin D merkezinden ileri olması
- D) D merkezinde Güneş'in tepe noktasına diğer merkezlerden geç ulaşması
- E) E merkezinde öğlen vaktinin C merkezinden önce yaşanması

6. I. Çizgisel hızın oluşması
II. Yerin ekseninin yörünge düzlemine eğik olması
III. Mevsimlerin oluşması
IV. Gece ve gündüzün birbirini izlemesi

Yukarıdakilerden hangileri Dünya'nın günlük hareketi sonucunda oluşmuştur?

- A) I ve III
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

7. Dünya'nın eksenini etrafındaki dönüş hızı bugünkünün yarısı olsaydı aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmezdi?

- A) İki meridyen arası zaman farkı 8 dakika olurdu.
- B) Meltem rüzgârlarının şiddeti artardı.
- C) Mekanik parçalanmanın şiddeti artardı.
- D) Gün uzunluğu 48 saat olurdu.
- E) Gurup ve tan süreleri kısalırdı.

8. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın günlük (eksen) hareketinin sonuçlarından biridir?

- A) Gece - gündüz sürelerinin uzayıp kısalması
- B) Dinamik basınç kuşaklarının oluşması
- C) Muson rüzgârlarının oluşması
- D) Aydınlanma çemberinin kutup noktaları ile kutup daireleri arasında yer değiştirmesi
- E) Güneş'in doğuş ve batış saatlerinin yıl içinde değişmesi

9. Ankara'da Güneş'in yıl boyunca Kars'tan önce doğması için aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi gerekir?

- A) Dünya'nın eksenini etrafında daha hızlı dönmesi
- B) Dünya'nın şeklinin tam küre olması
- C) Yörüngesinin daire şeklinde olması
- D) Dünya'nın doğudan batıya doğru dönmesi
- E) Yıllık hareketin daha uzun sürmesi

10. Dünya günlük hareketini 24 saat yerine 16 saatte tamamlasaydı aşağıdaki sonuçlardan hangisi oluşmazdı?

- A) Gece - gündüz süreleri kısalırdı.
- B) Günlük sıcaklık farkı azalırdı.
- C) Yerel saat farkları azalırdı.
- D) Gece - gündüz süre farkı artardı.
- E) Çizgisel hız artardı.

11. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın günlük hareketinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Gece ve gündüzlerin uzayıp kısalması
- B) Yerel saat farklarının oluşması
- C) Sürekli rüzgârların yönlerinde sapmalar olması
- D) Gölge boyunun gün içinde değişmesi
- E) Dinamik basınç kuşaklarının oluşması

12. Aşağıdakilerden hangisinin oluşmasında yer kürenin eksen (günlük) hareketinin etkisi yoktur?

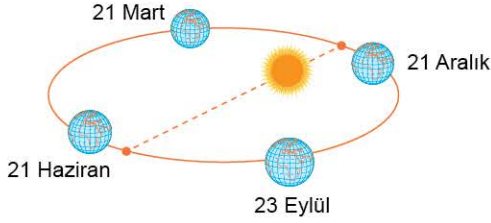
- A) 30° enlemlerinde çöllerin oluşmasında
- B) Kutup dairelerinde 24 saat gündüz ve gecelerin yaşanmasında
- C) Kara ve deniz meltemlerinin oluşmasında
- D) Günlük sıcaklık farklarının oluşmasında
- E) Yerel saat farklarının oluşmasında

13. Günlük sıcaklık farklarının bugünkünden daha çok olabilmesi için aşağıdaki değişikliklerin hangisinin gerçekleşmesi gerekir?

- A) Dünya'nın kendi çevresinde daha yavaş dönmesi
- B) Dünya'nın yörüngedeki hızının artması
- C) Dünya'nın eksen eğikliğinin azalması
- D) Dünya'nın Güneş'ten biraz daha uzaklaşması
- E) Dünya'nın şeklinin tam küre olması

1. Dünya, Güneş etrafında gerçekleştirdiği yıllık hareketini aşağıda gösterilen elips bir yörüngede yapar.

Aşağıdakilerin hangisi yörünge elips olmasıyla açıklanamaz?

- A) Yarım kürelerde mevsim sürelerinin farklı olması
B) Şubat ayının kısa (28 gün) sürmesi
C) Dünya'nın Güneş etrafındaki hareket hızının değişmesi
D) Sonbahar ekinoksunun 2 gün geç gerçekleşmesi
E) Ekvator'dan kutuplara doğru sıcaklığın azalması
2. Dünya üzerinde herhangi bir noktada gece - gündüz sürelerinin uzayıp kısalmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Dünya'nın şekli
B) Dünya'nın eksen eğikliği
C) Dünya'nın günlük hareketi
D) Dünya'nın yörüngesinin şekli
E) Çizgisel hızın farklılık göstermesi
3. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın Güneş etrafındaki yörüngesinin elips olmasıyla ilgilidir?

- A) Muson rüzgârlarının oluşması
B) Günberi ve Günöte konumlarının gerçekleşmesi
C) Günlük sıcaklık farkının yaşanması
D) Dinamik basınç kuşaklarının oluşması
E) Mevsimlerin oluşması

4. Aşağıdaki tabloda bazı enlemlerde aynı anda yaşanan gündüz uzunlukları verilmiştir.

Enlem	Gündüz süresi (saat - dakika)
Ekvator	12.00
30° Kuzey	13.08
30° Güney	10.54
60° Kuzey	18.45

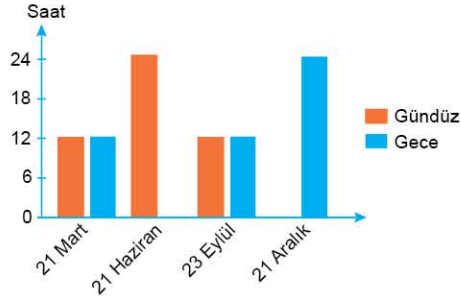
Buna göre, gündüz sürelerinin her enlemlerde eşit olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın şekli
B) Dünya'nın eksen hareketi
C) Dünya'nın ekseninin eğik olması
D) Dünya'nın yörüngesinin elips olması
E) Dünya'nın kendi etrafındaki hareketi
5. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığının sabit olmaması sonucunda meydana gelmiştir?
- A) Mevsimlerin oluşması
B) Sıcaklık farklarının oluşması
C) Çizgisel hızın değişmesi
D) Mevsim sürelerinin yarım kürelerde farklı olması
E) Gölge boyunun yıl içinde değişmesi
6. Dünya yıllık hareketini Güneş etrafında 365 gün 6 saatte elips şeklindeki yörüngede tamamlar.
Buna göre;
I. Gece ve gündüz sürelerinin değişmesi,
II. Dünya'nın Güneş etrafındaki dönüş hızının değişmesi,
III. Yarım kürelerde mevsim sürelerinin farklı olması
durumlarından hangileri yörünge elips olmasının sonucudur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

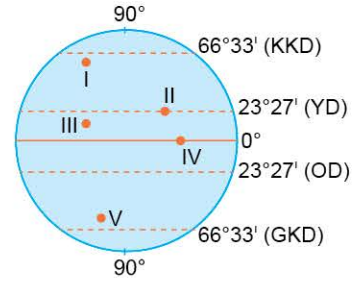
7. Aşağıda bir merkezde belirli tarihlerde yaşanan gece - gündüz süreleri verilmiştir.

Bu merkezin Dünya üzerinde bulunduğu yer aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuzey Kutup Dairesi
 B) Kuzey Kutup Noktası
 C) Güney Kutup Dairesi
 D) Güney Kutup Noktası
 E) Ekvator'la Yengeç Dönencesi arası
8. Güneş ışınlarının yalnızca dönenceler arasında kalan yerlere dik açıyla gelmesi, aşağıda verilenlerin hangisinin sonucunda gerçekleşmiştir?
- A) Yörüngenin elips olması
 B) Dünya'nın eksen hareketi
 C) Dünya'nın ekseninin eğik olması
 D) Karalar ve denizlerin dağılışı
 E) Dünya'nın şekli
9. Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın yıllık hareketi ile ilgili yanlış bir ifadedir?
- A) Güneş ışınları 21 Haziran'da Yengeç Dönencesi'ne dik gelir.
 B) Dünya Güneş'e yaklaştığında Kuzey Yarım Küre'de sıcaklık artar.
 C) Aralık ayında Güneş ışınları Güney Yarım Küre'deki bazı noktalara dik gelir.
 D) Güneş ışınları Ekvator'a yılda iki kez dik gelir.
 E) Dünya Güneş'e yaklaştığında yörüngedeki dönüş hızı artar.

- 10.

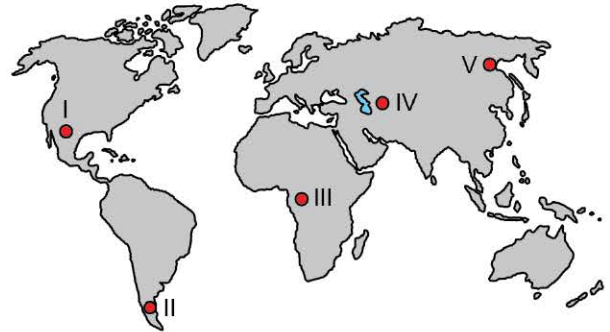

Yukarıdaki küre üzerinde verilen noktalarda 21 Haziran tarihinde gölge boyunun en uzun olandan, en kısa olana doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) IV, III, II, I, V
 B) V, I, IV, III, II
 C) II, III, IV, I, V
 D) IV, III, II, V, I
 E) II, III, I, IV, V

ÖSYM Sorusu / 2021 TYT

11. Aşağıdaki haritada beş yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

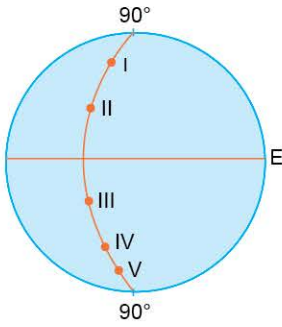
Bu yerlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı yerde 21 Haziran'da gece süresi gündüz süresinden daha kısadır.
 B) II numaralı yerde 21 Haziran'da gündüz süresi III numaralı yerden daha kısadır.
 C) III numaralı yerde yıl boyunca, gece ve gündüz arasındaki süre farkı diğerlerine göre daha azdır.
 D) IV numaralı yerde 21 Aralık'tan sonra gündüz süreleri uzamaya başlar.
 E) V numaralı yerde 21 Mart'ta gündüz süresi diğerlerinden daha uzundur.

1. Gece - gündüz süreleri yıl boyunca uzayıp kısalmakta ve Güneş'in doğup - battığı yerler değişmektedir. Yukarıda bahsedilen olayların sebebi aşağıdakilerin hangisi üzerinde etkili olmaz?

- A) Güneş ışınlarının geliş açısının yıl içinde değişmesinde
B) Farklı yarım kürelerde aynı anda farklı mevsimler yaşanmasında
C) Dönencelerin meydana gelmesinde
D) Bir meridyen üzerindeki tüm noktalarda yerel saatin aynı olmasında
E) Kutuplarda 6 ay gecelerin yaşanmasında

2.

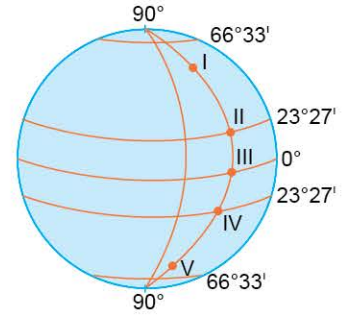
21 Aralık'ta yukarıda verilen küre üzerindeki noktaların hangisinde Güneş daha erken doğar ve daha geç batar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdakilerden hangisi Ekvator ile Ekvator düzlemi arasındaki açının 0° olması durumunda ortaya çıkabilecek sonuçlardan değildir?

- A) Mevsim sürelerindeki farklılıkların artması
B) Güneş ışınlarının yıl boyu Ekvator'a dik gelmesi
C) Matematik iklim kuşaklarının oluşmaması
D) Gölge boyu uzunluklarının yıl içinde değişmemesi
E) Güneş'in doğuş ve batış saatlerinin değişmemesi

4.

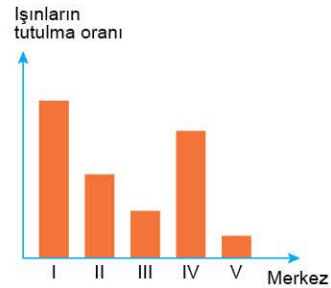
Kuzey Yarım Küre'de yaz mevsiminin başladığı bir tarihte yukarıdaki kürede işaretli noktalardan hangisinde Güneş daha geç doğup, daha erken batar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Güneş ışınlarının Ekvator'a $66^\circ33'$, Oğlak Dönencesi'ne 90° lik açıyla geldiği günde aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmez?

- A) Güney Yarım Küre'de yaz mevsimi başlar.
B) Kuzey Kutup Dairesi'nde 24 saat gündüz yaşanır.
C) Güney Yarım Küre en uzun gündüzü yaşar.
D) Oğlak Dönencesi'nden kuzeye gittikçe gölge boyu uzar.
E) Ekvator'da cismin boyu gölgesinden uzun olur.

6.

Yukarıdaki grafikte, bazı merkezlere gelen Güneş ışınlarının 21 Aralık tarihindeki tutulma oranları gösterilmiştir.

Buna göre, hangi merkez Oğlak Dönencesi'ne en uzaktır?

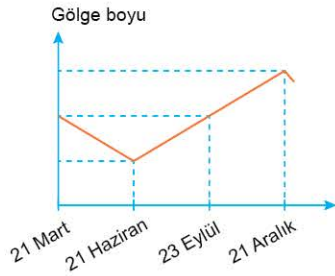
- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde Dünya'nın her yerinde gece - gündüz eşitliğinin yaşanmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güneş ışınlarının sadece dönenceler arasına dik gelmesi
- B) Aydınlanma çemberinin kutup noktalarından teğet geçmesi
- C) Yörüngenin elips şeklinde olması
- D) Ardışık iki meridyen arasındaki zaman farkının sabit olması
- E) Dünya'nın şeklinin küresel olması

8.

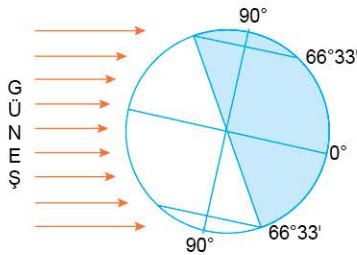

Yukarıdaki grafikte bir cismin yıl içindeki gölge boyu değişimi verilmiştir.

Grafikten yararlanarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
- B) En uzun geceyi 21 Aralık'ta yaşar.
- C) Yengeç Dönencesi'nin kuzeyindedir.
- D) Güneyine doğru gidildikçe çizgisel hız artar.
- E) 21 Haziran'dan sonra gündüz süreleri uzar.

9.

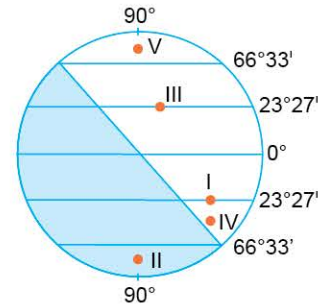
Dünya Güneş'in karşısında yukarıdaki konumdayken aşağıdakilerden hangisi gerçekleşir?

- A) 45° enlemlerinde cisimlerin öğlen vakti gölge boyu kendi boyuna eşit olur.
- B) Aydınlanma dairesi kutup noktalarından teğet geçer.
- C) Güney Kutup Dairesi tamamen aydınlıktır.
- D) Kuzey Yarım Küre'de en uzun gündüz yaşanır.
- E) Kuzeyden güneye gidildikçe gece süresi uzar.

10. Ekvator düzlemi ile ekliptik düzlem arasındaki $23^{\circ}27'$ lik açı 0° olsaydı aşağıdakilerden hangisi meydana gelmezdi?

- A) Güneş ışınları yıl boyunca sadece Ekvator'a dik gelirdi.
- B) Yıllık sıcaklık farkları oluşmazdı veya az olurdu.
- C) Dönenceler ve kutup daireleri ortadan kalkardı.
- D) Sıcaklık Ekvator'dan kutuplara doğru daha düzenli azalırdı.
- E) Mevsimler arası sıcaklık farkı artardı.

11.

Aydınlanma çemberinin yukarıdaki şekilde olduğu bir günde küre üzerinde işaretli noktalarla ilgili aşağıda verilenlerin hangisi yanlıştır?

- A) Gündüz uzunluğu en fazla olan I'dir.
- B) En kısa gölge boyu III'te oluşur.
- C) III numaralı yerin gündüz uzunluğu, V numaralı yerden kısadır.
- D) II'de gece süresi 24 saatten fazladır.
- E) IV'te gündüz süresi III'ten kısadır.

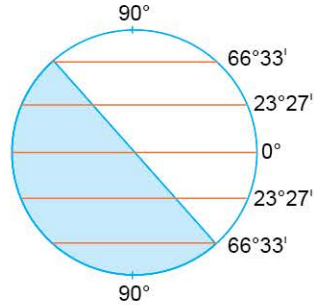
12. Dünya, Güneş etrafındaki hareketini 365 gün 6 saatte tamamlar. Bu hareketi esnasında elips şeklinde bir daire çizer. Eğer Dünya'nın yörüngesi elips değil de tam bir çember olsaydı aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmezdi?

- A) Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığı değişmezdi.
- B) Dünya'nın yörüngedeki hızı sabit olurdu.
- C) Mevsim süreleri eşit olurdu.
- D) Yıl boyunca aynı mevsim şartları yaşanır.
- E) Sonbahar ekinoksu 2 gün gecikmezdi.

1. Kuzey Yarım Küre'de gündüz süresi 186 gün iken Güney Yarım Küre'de 179 gündür.
Bu farklılığın ortaya çıkmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çizgisel hızın Ekvator'dan kutuplara doğru azalması
B) Yörünge'nin elips şeklinde olması
C) Dünya'nın şeklinin küresel olması
D) Aydınlanma çemberinin yıl içerisindeki konumunun değişmesi
E) Yer ekseninin yörünge düzlemine eğik olması

2.

Dünya'nın Güneş'e karşı konumunun yukarıdaki şekil-deki gibi olduğu bir tarihte ülkemiz için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bu tarihten sonra ülkemizde gündüzler kısaltmaya geceler uzamaya başlar.
B) Cisimlerin gölge boyu en kısadır.
C) Ankara'nın gece süresi Hatay'dan daha kısadır.
D) Bu tarihten sonra Güneş ışınlarının geliş açısı küçülmeye başlar.
E) En uzun gündüz süresi Antalya'da yaşanır.

3. Aşağıda dört kentin 21 Mart tarihinde Güneş ışınlarını alma açısı verilmiştir.

- I. Kent 36°
II. Kent 78°
III. Kent 12°
IV. Kent 56°

Buna göre, bu dört kentin kutuplardan Ekvator'a doğru olan sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

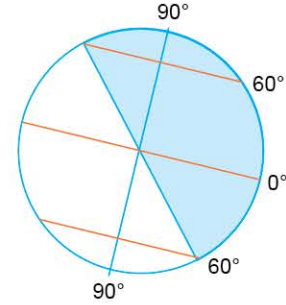
- A) II - IV - I - III
B) III - II - I - IV
C) III - I - IV - II
D) II - III - I - IV
E) IV - III - II - I

4. I. Dinamik basınç kuşaklarının oluşması
II. Yıl içerisinde gölge boylarının değişmesi
III. Yerel saat farklarının oluşması
IV. Aydınlanma çemberinin yer değiştirmesi

Yukarıda verilenlerden hangileri Dünya'nın yıllık hareketinin sonuçları arasında yer almaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

5.

Aydınlanma çemberinin yukarıda gösterildiği gibi 60° paralellerinden geçmesi için aşağıdaki değişikliklerden hangisinin gerçekleşmesi gerekir?

- A) Kutuplardaki basıncının artması
B) Dünya'nın çizgisel hızının artması
C) Dünya yörüngesinin tam daire olması
D) Eksen eğikliğinin 30° olması
E) Paralel sayısının 60 tane olması

6. **Dünya'nın yörüngesi tam daire biçiminde olsaydı aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmezdi?**

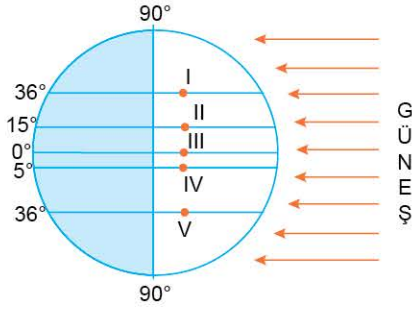
- A) Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığı hep aynı olurdu.
B) Dünya'nın Güneş etrafındaki dönüş hızı hep aynı olurdu.
C) Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüş hızı artardı.
D) Mevsim süreleri eşit olurdu.
E) Sonbahar ekinoksu 21 Eylül'de gerçekleşirdi.

7. 19 Haziran tarihinde Ekvator üzerindeki bir kişinin gündüzleri daha uzun yaşaması için hangi yöne gitmesi gerekir?

- A) Doğuya B) Kuzeye C) Güneye
D) Güneydoğuya E) Batıya

8.

Dünya Güneş'in karşısında yukarıdaki konumda iken küre üzerinde işaretli noktalarda bulunan aynı boydaki cisimlerin hangilerinin gölge boyları eşit olur?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

9. Kuzey Yarım Küre'nin orta kuşağında bulunan bir araştırmacı bulunduğu alanda düz bir zemine diktiği çubuğun gölge boyunun yıl içinde değiştiğini gözlemlemiştir.

Bu gözlemdeki gölge boyu değişimi aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Gölge boyu (m)

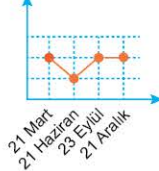
B) Gölge boyu (m)

C) Gölge boyu (m)

D) Gölge boyu (m)

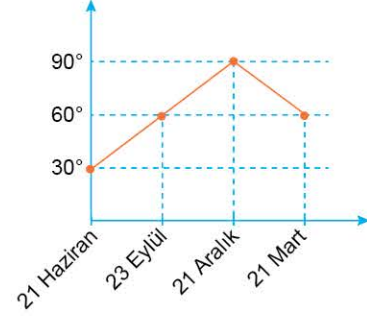

E) Gölge boyu (m)

10.

Güneş ışınlarının geliş açısı

Bir merkeze Güneş ışınlarının geliş açısı yıl içinde yukarıdaki grafikteki gibiyse, bu merkez aşağıdaki enlemlerden hangisi üzerinde olabilir?

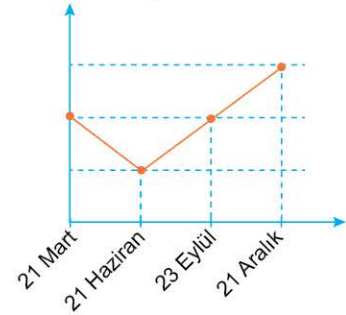
- A) 40° Kuzey B) 23°27' Kuzey C) 45° Güney
D) 23°27' Güney E) 45° Kuzey

11. Ekvator ile ekliptik düzlem arasında 23°27' olan açı eğer 15° olsaydı yeryüzünde aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmezdi?

- A) Orta kuşak daralır, kutup kuşağı ile tropikal kuşak genişlerdi.
B) Aydınlanma çemberi daha az yer değiştirdi.
C) Türkiye'de yazlar daha serin kışlar daha ılık olurdu.
D) Cisimlerin gölge boyları daha az değişirdi.
E) Gece ve gündüz süreleri daha az değişirdi.

12. Aşağıda bir merkeze ait gölge boyu değişim grafiği verilmiştir.

Gölge boyu

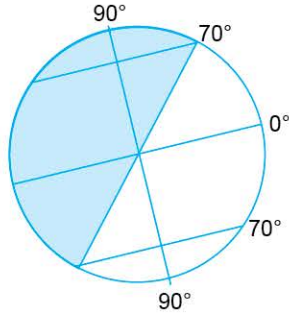

Bu merkezde gölge boyunun hiçbir zaman sıfır olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dönenceler dışında yer alması
B) Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
C) Gece - gündüzün eşit olmaması
D) Yüzey şekillerinin sade olması
E) Yörüngenin elips olması

1.

21 Aralık'ta aydınlanma çemberinin yukarıdaki gibi olabilmesi için eksen eğikliğinin kaç derece olması gerekir?

- A) 10° B) 20° C) 23°27' D) 66°33' E) 70°

2.

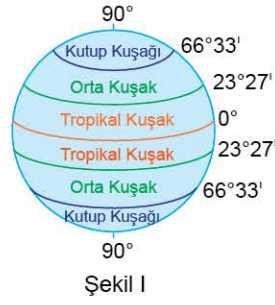
Dünya 21 Aralık tarihini yaşarken yukarıdaki haritada ok yönünde hareket eden bir gözlemci aşağıdakilerden hangisini gözlemleyemez?

- A) Çizgisel hızın azaldığını
B) Gölge boyunun uzadığını
C) Gecelerin uzadığını
D) Gölge yönlerinin güneye düştüğünü
E) Güneş ışınlarının tutulma oranının arttığını

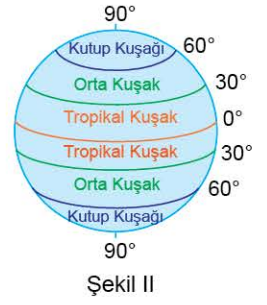
3. Aşağıdakilerden hangisi yıllık hareketin sonuçlarından biri değildir?

- A) Dünya'nın tam yarısının aydınlıkken diğer yarısının karanlık olması
B) Mevsimlerin meydana gelmesi
C) Aydınlanma çemberinin yıl boyunca yer değiştirmesi
D) Gece ve gündüzün uzayıp kısılması
E) Muson rüzgârlarının oluşması

4.

Şekil I

Şekil II

Matematik iklim kuşaklarının sınırlarının Şekil I'deki gibi değil de Şekil II'deki gibi olması için aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi gerekir?

- A) Dünya'nın tamamının deniz ya da düz kara olması
B) Yörüngenin tam daire olması
C) Ekvator'un yer eksenine dik olması
D) Eksen eğikliğinin 30° olması
E) Dünya'nın yörüngedeki hızının artması

5. Aşağıdakilerden hangisi, Güneş ışınlarının dik geldiği yerler Ekvator'dan Yengeç Dönencesi'ne doğru yer değiştirirken Türkiye'de görülen özelliklerden biri olamaz?

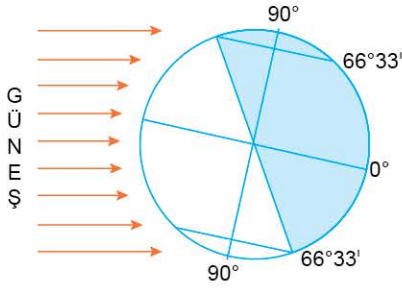
- A) Gündüzler uzar.
B) Güneş ışınlarının tutulma oranı azalır.
C) Gölge boyları uzar.
D) Güneş ışınlarının geliş açısı büyür.
E) Güneş ışınlarının atmosferde aldığı yol kısalmı.

6. Aydınlanma çemberinin kutup noktalarına teğet geçtiği bir tarihte, öğle vakti Güneş'in ufuktaki yükseltisinin en fazla olduğu yer aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuzey Kutup Noktası
B) Yengeç Dönencesi
C) Ekvator
D) Oğlak Dönencesi
E) Güney Kutup Dairesi

7.

Dünya, Güneş'in karşısında yukarıda verilen konumdayken aşağıdaki ülkelerin hangisinde Güneş'in gökyüzünde kaldığı süre daha uzundur?

- A) Türkiye B) Arjantin C) İngiltere
D) İspanya E) Meksika

8. 21 Haziran'da A merkezinde yaşanan gündüz süresi 10 saat, B merkezindeki ise 14 saattir.

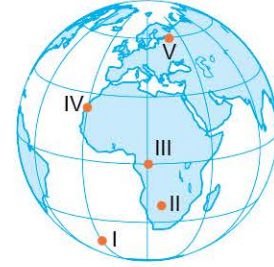
Bu bilgiye dayanarak aşağıdakilerden hangisinin bu merkezler için doğru olduğu söylenebilir?

- A) A daha doğudadır.
B) B Ekvator'a daha yakındır.
C) A Güney Yarım Küre'dedir.
D) Gece süreleri aynıdır.
E) B'de Güneş daha erken batar.

9. Aşağıdaki illerimizden hangisinde cisimlerin gölge boyları yıl boyunca daha uzundur?

- A) Mersin B) Ankara C) Erzurum
D) İstanbul E) Sinop

10.

Yukarıdaki küre üzerinde işaretli noktalardan hangisinde 21 Haziran tarihinde gündüz süresi diğerlerinden daha kısadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Gölge boyunun Ekvator'da sıfır olduğu bir gün için aşağıdakilerden hangisine kesin olarak ulaşamaz?

- A) Ekvator'a Güneş ışınları 90° açıyla gelir.
B) Bütün enlemlerde gece - gündüz eşittir.
C) Kuzey Yarım Küre'de ilkbahar başlangıcıdır.
D) 45° enlemlerinde cismin boyu gölge boyuna eşittir.
E) Ekvator'dan kutuplara doğru Güneş ışınlarının geliş açısı daralır.

12 . I. Meltem rüzgârlarının oluşması

II. Mevsimlerin oluşması

III. Dinamik basınç merkezlerinin oluşması

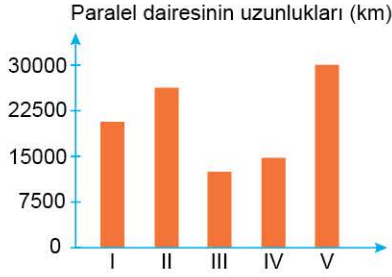
IV. Gece ve gündüz sürelerinin değişmesi

Yukarıda verilenlerin hangileri Dünya'nın günlük hareketinin sonucudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Aşağıdaki grafikte 5 paralel daresinin uzunlukları gösterilmiştir.

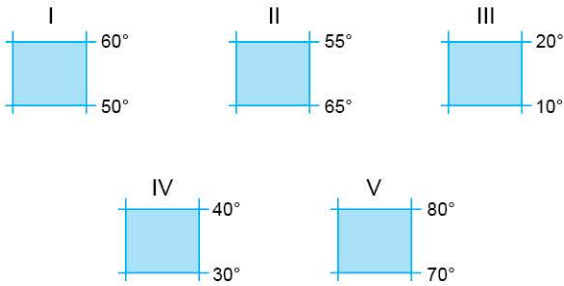
Buna göre, hangi paralel daresinde çizgisel hız en fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Ekvator'dan başlayarak, saatte 555 km yol alan gözlem uçağıyla aynı boylam üzerinde 5 saat güneye doğru giden bir araştırmacı hangi enleme ulaşır?

- A) 5° Güney B) 10° Güney C) 25° Güney
D) 45° Güney E) 50° Güney

3. Aşağıda doğu - batı genişliği aynı olan beş farklı bölgenin yer aldığı enlem aralığı verilmiştir.

Buna göre, verilen bölgelerin hangisinden daha az meridyen geçtiği söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. I. Uzunlukları kutuplara gidildikçe kısalır.
II. Sayıları toplam 180 tanedir.
III. 1°lik aralıklarla çizilir.
IV. Aralarındaki zaman farkı 4 dakikadır.

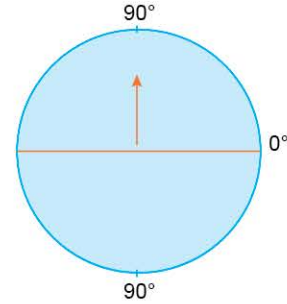
Yukarıdakilerden hangileri paralellerin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve III
D) I ve IV E) II ve III

5. Kuzey Yarım Küre'de orta kuşakta bulunan ve çizgisel hızları birbirinden farklı olan iki merkez için aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenemez?

- A) Yerel saatleri aynıdır.
B) Ekvator'a uzaklıkları farklıdır.
C) Güneş ışınlarını alma açıları farklıdır.
D) Ekinokslarda gece - gündüz süreleri aynıdır.
E) Gurup ve tan süreleri farklıdır.

- 6.

Dünya üzerinde yukarıdaki şekilde gösterilen ok yönünde gidildikçe aşağıdakilerden hangisinin değişmesi enlem etkisi ile açıklanamaz?

- A) Yağış miktarının
B) Gölge boylarının
C) Gece - gündüz uzunluklarının
D) Dünya'nın dönüş hızının
E) Sıcaklık değerlerinin

7. Aşağıdakilerden hangisi enlem etkisiyle açıklanamaz?

- A) İzmir'in kış sıcaklık ortalamasının Çanakkale'den yüksek olması
- B) Mersin'de maki üst sınırının Aydın'dan daha yüksek olması
- C) Sinop'ta gece - gündüz süre farkının Antalya'dan fazla olması
- D) Antalya'nın kış sıcaklık ortalamasının Şanlıurfa'dan yüksek olması
- E) Adana'da tarım üst sınırının Edirne'den yüksek olması

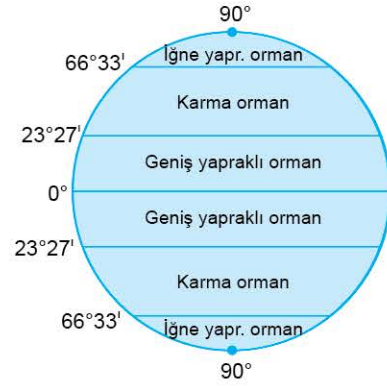
8. Dünya'nın şekline bağlı olarak Ekvator'dan kutuplara gidildikçe sıcaklıkların azalması enlem etkisiyle açıklanır. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi enlem - sıcaklık ilişkisine ters düşer?

- A) Ekvator'dan kutuplara doğru yerleşme üst sınırının alçalması
- B) Ege'de tarım ürünlerinin İç Anadolu'dan erken olgunlaşması
- C) Akdeniz'in Karadeniz'den daha tuzlu olması
- D) Karadeniz'in sularının Ege'den daha soğuk olması
- E) Maki üst sınırının Akdeniz'den Marmara'ya doğru alçalması

9. Enlem, bir yerin Ekvator'a olan açısal uzaklığıdır. Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin enlemden etkilediği söylenemez?

- A) Güneş ışınlarının tutulma oranı
- B) İklim özellikleri
- C) Kalıcı kar alt sınırı
- D) Gece - gündüz uzunlukları
- E) Yerel saat farkları

10.

Bitki örtüsünün Dünya üzerinde yukarıdaki gibi kuşaklar oluşturması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Yağış çeşidinin farklılaşmasıyla
- B) Yağış miktarının değişmesiyle
- C) Enlem etkisiyle
- D) Yer şekillerinin etkisiyle
- E) Özel konum şartlarının değişmesiyle

11. Aşağıda enlem dereceleri verilen yerlerden hangisinde yıl içerisinde gölge boyunun sıfır olması olanaklıdır?

- A) 20° Güney
- B) 30° Kuzey
- C) 90° Kuzey
- D) 25° Güney
- E) 25° Kuzey

12. ● Daimi kar alt sınırının kutuplara yaklaştıkça alçalması
● Bitkilerin Ekvator'dan kutuplara doğru kuşaklar oluşturması
● Denizlerin tuzluluk oranının Ekvator'a yaklaştıkça artması

Yukarıda verilen durumlardan faydalanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Yükselti arttıkça sıcaklık değerleri düşer.
- B) Tan ve gürup süreleri Ekvator'dan kutuplara doğru artar.
- C) Gece - gündüz arasındaki süre farkı Ekvator'a yaklaştıkça azalır.
- D) Enlem derecesi büyüdükçe Güneş ışınlarının yere düşme açısı daralır.
- E) Nemlilik arttıkça bitki örtüsü gürleşir.

1. Aşağıdakilerin hangisi aynı paralel üzerinde bulunan noktaların ortak özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Çizgisel hızlarının aynı olması
- B) Yerel saatlerinin aynı olması
- C) Gurup ve tan sürelerinin aynı olması
- D) Ekvator'a olan uzaklıklarının aynı olması
- E) Gündüz sürelerinin aynı olması

2. Aynı enlem üzerinde bulunan noktaların;

- I. Gece - gündüz süre farkları,
- II. Gündüz uzunlukları,
- III. Çizgisel hızları,
- IV. Sıcaklık değerleri

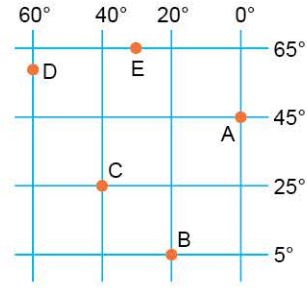
özelliklerinden hangilerinin yıl boyunca kesinlikle benzer olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) II ve IV

3. Aşağıda verilen özelliklerden hangisi enlemin sıcaklık üzerindeki etkisine örnek olarak verilemez?

- A) İzmir'de sıcaklığın Van'dan yüksek olması
- B) Ege'de tuzluluk oranının Karadeniz'den fazla olması
- C) Türkiye'de dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
- D) Samsun'un, Antalya'dan soğuk olması
- E) Kuzey'den esen rüzgârların Türkiye'de sıcaklığı düşürmesi

4.

Yukarıda işaretli merkezlerden hangisinde daimi kar sınırı diğerlerinden daha yüksektir?

- A) E
- B) D
- C) C
- D) B
- E) A

5. Yerel saatleri aynı olan A ve B merkezlerinden A merkezi Yengeç Dönencesi üzerinde yer almaktadır.

B merkezi A merkezinin $46^{\circ}54'$ güneyinde ise B merkezi hangi enlemde yer almaktadır?

- A) Ekvator
- B) Kuzey Kutup Dairesi
- C) Oğlak Dönencesi
- D) Güney Kutup Dairesi
- E) Kuzey Kutup Noktası

6. Dünyayı kuzey ve güney yarımküre olmak üzere ikiye ayıran paralel dairesine Ekvator denir.

Aşağıdakilerden hangisi Ekvator ile ilgili verilmiş yanlış bir bilgidir?

- A) Güneş ışınlarını yıl boyunca dik alır.
- B) Çizgisel hızın en fazla olduğu yerdir.
- C) Sürekli alçak basınç alanı konumundadır.
- D) Yer çekiminin en az olduğu enlemdir.
- E) Gece - gündüz süreleri daima eşittir.

7. Çizgisel hız Ekvator'dan kutuplara doğru azalır. Buna göre, aşağıdaki illerimizin hangisinde çizgisel hız en fazla ve en azdır?

En fazla	En az
A) Ankara	Hatay
B) Hatay	Sinop
C) İzmir	Erzurum
D) Antalya	Şanlıurfa
E) Konya	Sinop

8. Kuzey Kutup Noktası'na uzaklıkları eşit olan iki merkez;

- I. Ekvator'a olan kuş uçuşu uzaklıkları,
 II. Yaşadıkları mevsim,
 III. Başlangıç boylamına kuş uçuşu uzaklıkları
 özelliklerinden hangileri kesinlikle ortaktır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
 D) I ve II E) II ve III

9. Aşağıdaki grafikte beş ayrı merkezdeki gece - gündüz süre farkları verilmiştir.

- Buna göre, merkezlerden hangilerinin Ekvator'a olan uzaklığı sırasıyla en az ve en fazladır?

	En az	En fazla
A)	I	III
B)	II	IV
C)	III	IV
D)	IV	II
E)	V	III

10. Gece - gündüz süre farkının fazla, daimi kar alt sınırının alçak ve yer çekiminin fazla olduğu bir yer için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Sıcaklık değerleri düşüktür.
 B) Güneş ışınlarının atmosferde aldığı yol uzundur.
 C) Yerleşme üst sınırı alçaktır.
 D) Cisimlerin gölge boyu uzundur.
 E) Gurup ve tan süreleri kısadır.

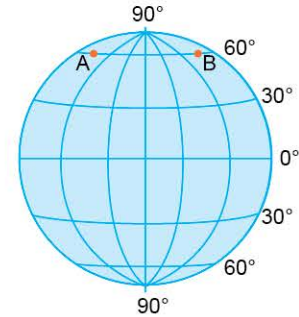
11. Aşağıda bir merkeze dört farklı tarihte Güneş ışınlarının geliş açısı verilmiştir.

Tarih	21 Haziran	23 Eylül	21 Aralık	21 Mart
İşinların geliş açısı	43°06'	66°33'	90°	66°33'

- Buna göre, bu merkezin yer aldığı enlem dairesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 23°27' Kuzey B) 23°27' Güney
 C) 10°22' Kuzey D) 66°33' Güney
 E) 40°12' Güney

- 12.

- Yukarıdaki şekilde yerküre üzerinde verilen noktaların hangi özelliği yıl boyunca birbirinin aynı olur?

- A) Yerel saatleri
 B) Güneş'in doğuş ve batış saatleri
 C) Gece - gündüz süre farkları
 D) Sıcaklık ortalamaları
 E) Hâkim rüzgâr yönleri